

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. balandžio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Orhuso konvencija – Direktyva 2003/4/EB – Teisė susipažinti su valdžios institucijų turima informacija apie aplinką – 2 straipsnio 2 dalis – Sąvoka „valdžios institucija“ – Įstaigos arba institucijos, vykdančios teismines funkcijas – Baigtos teismo bylos medžiagoje esanti informacija“

Byloje C-470/19

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2019 m. gegužės 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. birželio 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Friends of the Irish Environment Ltd

prieš

Commissioner for Environmental Information,

dalyvaujant

Courts Service of Ireland,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot (pranešėjas), Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta ir M. Ilešič, einantys pirmosios kolegijos teisėjų pareigas, teisėjai M. Safjan ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. rugsėjo 16 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Friends of the Irish Environment Ltd*, atstovaujamos BL J. Kenny, solisitorių O. Clarke ir A. Jackson, taip pat SC J. Healy,
- *Commissioner for Environmental Information*, atstovaujamo BL F. Valentine, SC E. Egan ir solisitorės R. Minch,

* Proceso kalba: anglų.

- *Courts Service of Ireland*, atstovaujamos BL C. Donnelly, SC B. Murray ir M. Collins, taip pat solisitorių M. Costelloe ir H. Gibbons,
  - Airijos, atstovaujamos M. Browne, G. Hodge ir A. Joyce, padedamų BL A. Carroll ir SC C. Toland,
  - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir D. Krawczyk,
  - Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir C. Cunniffe,
- susipažinęs su 2020 m. gruodžio 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančios Direktyvą 90/313/EB (OL L 41, 2003, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375) 2 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Friends of the Irish Environment Ltd* ir *Commissioner for Environmental Information* (Informacijos apie aplinką komisaras, Airija) ginčą dėl galimybės susipažinti su baigtos teismo bylos medžiaga.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, pasirašytos 1998 m. birželio 25 d. Orhuse ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1; toliau – Orhuso konvencija), 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Valstybės institucija“:

- a) valstybės, regiono ir kito lygmens valdžios institucija;
- b) fiziniai ar juridiniai asmenys, atliekantys nacionalinių įstatymų reglamentuotas valstybės administravimo funkcijas, įskaitant su aplinkosauga susijusias konkrečias prievoles, veiklą ar paslaugas;
- c) bet kokie kiti fiziniai ar juridiniai asmenys, atliekantys valstybines pareigas ar funkcijas arba teikiantys su aplinkosauga susijusias paslaugas, kai juos kontroliuoja a arba b punktuose nurodyta institucija ar asmuo;

<...>

Šis terminas neapima teismų ar įstatymų leidybos institucijų.“

- 4 Orhuso konvencijos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekviena šalis turi užtikrinti, kad, laikantis tam tikrų nuostatų, valstybės institucijos, atsakydamos į prašymą suteikti informacijos apie aplinką ir vadovaudamosi nacionaliniais įstatymais, suteiktų tokią informaciją.

5 Orhuso konvencijos 4 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jeigu tokios informacijos paskelbimas darytų neigiamą įtaką:

<...>

c) teisingumo vykdymui, asmens teisei į teisingą bylos nagrinėjimą arba valstybės institucijų sugebėjimui vykdyti drausminį arba baudžiamąjį tyrimą;

<...>

Nurodytos atsisakymo teikti informaciją priežastys aiškinamos siaurai, atsižvelgiant į visuomenės pageidavimą gauti tokios informacijos ir ar prašoma informacija yra susijusi su teršalų išmetimais į aplinką.“

Sąjungos teisė

6 Direktyvos 2003/4 1, 5, 11 ir 16 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(1) Padidintos visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir tokios informacijos platinimas padeda geriau suvokti aplinkosaugos klausimus, laisvai pasikeisti nuomonėmis, veiksmingiau visuomenei dalyvauti priimant su aplinkos apsauga susijusius sprendimus ir[,] galiausiai, pagerinti aplinką.

<...>

(5) <...> Kad [Orhuso konvenciją] galėtų pasirašyti Europos bendrija, Bendrijos teisės aktų nuostatos turi atitikti tą Konvenciją.

<...>

(11) Siekiant atsižvelgti į Sutarties 6 straipsnio principą, kad aplinkos apsaugos reikalavimai būtų įtraukti apibrėžiant Bendrijos politikas ir veiklas ir jas įgyvendinant, valdžios institucijų sąvoka turėtų būti išplėsta, kad apimtų Vyriausybės arba kitas valstybės valdymo institucijas nacionaliniu, regioniniu arba vietos mastu, nepriklausomai nuo to, ar institucijos turi įgaliojimus aplinkos srityje. Sąvoka taip pat turėtų būti išplėsta, kad apimtų kitus asmenis arba institucijas, atliekančias viešojo valdymo funkcijas, susijusias su aplinka pagal nacionalinę teisę bei jiems pavaldžius kitus asmenis arba institucijas, turinčias su aplinka susijusius viešuosius įgaliojimus arba funkcijas.

<...>

(16) Teisė į informaciją reiškia, kad informacijos atskleidimas yra bendra taisyklė ir kad konkrečiais ir aiškiai apibrėžtais atvejais valdžios institucijoms turėtų būti leidžiama nepatenkinti prašymo dėl informacijos apie aplinką. Atsisakymo pateikti informaciją pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, informacijos atskleidimo visuomenei interesą palyginant su atsisakymo ją pateikti interesu. <...>“

7 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslai yra šie:

- a) užtikrinti teisę susipažinti su valdžios institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką ir nustatyti naudojimosi šia teise pagrindines sąlygas bei praktines priemones; ir
- b) užtikrinti, kad laikui bėgant informacija apie aplinką palaipsniui būtų pateikiama ir platinama visuomenei taip, kad būtų galima pasiekti, jog informacija apie aplinką būtų kuo plačiau sistemiškai prieinama ir platinama visuomenei. Todėl, jei įmanoma, visų pirma turėtų būti skatinamas kompiuterinių telekomunikacijų ir (arba) elektroninių technologijų naudojimas.“

8 Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„Šioje direktyvoje:

<...>

2. „Valdžios institucija“ – tai:

- a) Vyriausybės arba kita valstybės valdymo institucija, įskaitant viešąsias patariamąsias įstaigas nacionaliniu, regioniniu arba vietos mastu;
- b) bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pagal nacionalinę teisę vykdančias viešojo valdymo funkcijas, įskaitant konkrečias su aplinkos apsauga susijusias pareigas, veiklas arba paslaugas; ir
- c) a arba b punktuose nurodytai įstaigai arba asmeniui pavaldus bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, turintis viešųjų pareigų arba funkcijų, arba atliekantis viešąsias paslaugas, susijusias su aplinka.

Valstybės narės gali nustatyti, kad ši sąvoka neapima įstaigų arba institucijų, vykdančių teismines arba įstatymų leidžiamąsias funkcijas. Jei šios direktyvos priėmimo metu jų konstitucinės nuostatos nenustato 6 straipsnyje nurodytos peržiūros procedūros, valstybės narės gali neįtraukti šių įstaigų arba institucijų į šią sąvoką.“

9 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad būtų reikalaujama, jog valdžios institucijos, laikydamosi šios direktyvos nuostatų pareiškėjo prašymu pateiktų jų turimą arba joms skirtą informaciją apie aplinką, nereikalaujamos pareiškėjo nurodyti intereso.“

10 Be Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies, leidžiančios valstybėms narėms numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką tam tikrais atvejais gali būti netenkinamas, šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms ši galimybė taip pat suteikiama laikantis tokių sąlygų:

„Valstybė narė gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų:

<...>

- c) teisingumą, bet kurio asmens galimybę pasinaudoti nešališku teismu arba valstybinės valdžios galimybę atlikti baudžiamojo arba drausminio pobūdžio tyrimą;

<...>

Straipsnio 1 ir 2 dalyse minėto nepatenkinimo pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, konkrečiu atveju atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu. Kiekvienu konkrečiu atveju visuomenės interesas informacijos atskleidimu turi būti palygintas su atsisakymo ją pateikti interesu. Valstybės narės pagal straipsnio 2 dalies a, d, f, g ir h punktus negali numatyti, kad prašymas būtų nepatenkintas, jei prašymas susijęs su emisijos į aplinką informacija.

<...>“

- 11 Direktyvos 2003/4 6 straipsniu „Teisė kreiptis į teismą“ valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad bet kuris pareiškėjas, manantis, kad į jo prašymą gauti informacijos nebuvo atsižvelgta, jis neteisingai atmestas, į jį ne iki galo atsakyta arba jis kitaip neišnagrinėtas pagal šios direktyvos nuostatas, turėtų galimybę pateikti administracinį skundą arba skundą teismui dėl atitinkamos valdžios institucijos veiksmų arba pareigų nevykdymo.

Airijos teisė

- 12 *European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007-2018* (2007–2018 m. nuostatai – Europos Bendrijų nuostatai dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką) (toliau – Airijos nacionaliniai nuostatai) perkelia Direktyvą 2003/4 į Airijos teisę.
- 13 Airijos nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 1 dalimi iš esmės perkeliama tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalis.
- 14 Pagal Airijos nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 2 dalį Airijoje sąvoka „valdžios institucija“ neapima „subjektų, vykdančių teismines arba įstatymų leidžiamąsias funkcijas“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 15 2016 m. vasario 25 d. *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) priėmė sprendimą byloje tarp *X & Y* ir *An Bord Pleanala*, jis nebuvo apskūstas apeliacine tvarka. Toje byloje buvo ginčijamas valdžios institucijos išduotas leidimas statyti vėjo jėgaines Korke grafystėje (Airija).
- 16 2016 m. liepos 9 d. *Friends of the Irish Environment* nusiuntė raštą *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) centrinei raštinei, kurios valdymas patikėtas kancleriui, paskirtam *Courts Service of Ireland* (Airijos teismų tarnyba) (toliau – Teismų tarnyba); ji prašė pateikti bet kurios šalies pateiktų pareiškimų, priesaika patvirtintų rašytinių parodymų, rašytinių dokumentų ir pastabų, taip pat galutinių nutarčių minėtoje byloje kopijas. Šis prašymas buvo pateiktas vadovaujantis Orhuso konvencija ir Direktyva 2003/4, perkelta Airijos nacionaliniais nuostatais.
- 17 2016 m. liepos 13 d. sprendimu Teismų tarnyba atmetė ieškovės pagrindinėje byloje reikalavimus. Tas sprendimas buvo grindžiamas, be kita ko, tuo, kad Airijos nacionaliniai nuostatai neapima nei teismo procesų, nei per tokius procesus pateiktų dokumentų.
- 18 2016 m. liepos 18 d. ieškovė paprašė Teismų tarnybos peržiūrėti savo sprendimą. Negavusi atsakymo, 2016 m. rugsėjo 15 d. ji pateikė skundą Informacijos apie aplinką komisariui.
- 19 2017 m. birželio 19 d. Informacijos apie aplinką komisaras nusiuntė ieškovei raštą, kuriame nurodė, kad jau yra priimtas sprendimas panašioje byloje (byla CEI/15/0008, *An Taisce & The Courts Service*). Pažymėjęs, kad kiekviena byla yra nagrinėjama iš esmės, jis paprašė ieškovės pagrindinėje byloje nurodyti priežastis, dėl kurių turėtų priimti kitokį sprendimą dėl ieškovės prašymo suteikti galimybę susipažinti su bylos tarp *X & Y* ir *An Bord Pleanala* dokumentais.

- 20 2017 m. liepos 26 d. atsakyme ieškovė pagrindinėje byloje nurodė, kad pageidauja remtis savo ieškinyje ir *An Taisce* pirmesnėje byloje nurodytais motyvais.
- 21 2017 m. liepos 31 d. sprendimu Informacijos apie aplinką komisaras atmetė šį skundą. Jis nusprendė, kad Teismų tarnyba, vykdydama teismines funkcijas, prašomas bylas saugo kaip teisminė institucija. Jis taip pat nusprendė, kad Teismų tarnyba, įgyvendindama tokius įgaliojimus, nėra „valdžios institucija“, kaip tai suprantama pagal Airijos nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 1 dalį.
- 22 Ieškovė pagrindinėje byloje apskundė šį sprendimą *High Court* (Aukštasis teismas); ji iš esmės teigė, kad Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalyje numatyta ir Airijos nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 2 dalimi perkelta nukrypti leidžianti nuostata, kuri taikoma teismines funkcijas vykdančioms institucijoms, netaikoma baigtoms byloms.
- 23 Abejodamas, kaip teisingai aiškinti Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalį, *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar galimybės susipažinti su teismo bylos dokumentais kontrolė, kai byloje galutinis sprendimas yra priimtas, sprendimo apskundimo terminas yra pasibaigęs, joks skundas ir joks kitas pareiškimas nėra pateiktas, tačiau tam tikromis aplinkybėmis kiti pareiškimai gali būti pateikti, laikytina „teisminių funkcijų“ vykdymu, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2003/4] 2 straipsnio 2 dalį?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 24 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad pagal šią nuostatą valstybėms narėms suteikta teisė „valdžios institucijomis“, kaip jos suprantamos pagal šią direktyvą, nelaikyti „įstaigų arba institucijų, vykdančių <...> teismines funkcijas“, gali būti remiamasi tik tiek, kiek tai susiję su informacija, kuri yra nagrinėjama, bet ne baigtų bylų dokumentuose.
- 25 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš pradžių reikia nustatyti, ar teismai ir jiems pavaldūs fiziniai ar juridiniai asmenys yra „valdžios institucijos“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalį, ir todėl patenka į šios direktyvos taikymo sritį.
- 26 Pirmiausia primintina, kad pasirašiusi Orhuso konvenciją Europos Sąjunga Sąjungos teisės taikymo srityje iš esmės įsipareigojo užtikrinti galimybę susipažinti su valstybės institucijų turima informacija apie aplinką (2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 27 Priimdamas Direktyvą 2003/4, Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė užtikrinti, kad Sąjungos teisė būtų suderinta su šia konvencija, prie kurios Bendrija ketino prisijungti, ir numatė bendrąją sistemą, skirtą užtikrinti, kad bet kuris fizinis ir juridinis asmuo, nenurodydamas savo domėjimosi priežasties, turėtų teisę susipažinti su valdžios institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką (2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 28 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal Direktyvą 2003/4 garantuojama teisė susipažinti su informacija svarbi tik tiek, kiek prašoma informacija susijusi su šioje direktyvoje nustatytais taisyklėmis dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija, o tam, be kita ko, reikia, kad tai būtų „informacija apie aplinką“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį; kiek tai susiję su pagrindine byla, tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 32 punktą).

- 29 Be to, primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, jog Sąjungos teisės nuostatos, kurioje nėra jokios aiškios, šios nuostatos prasmei ir reikšmei nustatyti skirtos nuorodos į valstybių narių teisę, sąvokos visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamos savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į šios nuostatos kontekstą ir atitinkamu reglamentavimu siekiamą tikslą (žr., be kita ko, 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 34 punktą).
- 30 Pateikus šias pirmines pastabas, pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose pateiktą apibrėžimą „valdžios institucijos“, kurios, būdamos tokios, turi pareigą suteikti visuomenei galimybę susipažinti su jų turima informacija apie aplinką, apima įstaigas ir institucijas, kurios yra „Vyriausybės arba kita valstybės valdymo institucija, įskaitant viešąsias patariamąsias funkcijas nacionaliniu, regioniniu arba vietos mastu“, taip pat fizinius arba juridinius asmenis, pagal nacionalinę teisę vykdančius „viešojo valdymo funkcijas, įskaitant konkrečias su aplinkos apsauga susijusias pareigas, veiklas arba paslaugas“. Pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktą „valdžios institucijos“ taip pat yra „a arba b punktuose nurodytai įstaigai arba asmeniui pavaldus bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, turintis viešųjų pareigų arba funkcijų, arba teikiantis viešąsias paslaugas, susijusias su aplinka“.
- 31 Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmu sakiniu siekiama leisti valstybėms narėms, be kita ko, nustatyti taisykles, kuriomis būtų galima užtikrinti tinkamą teismo procesų eigą, suteikiant joms teisę į šios direktyvos taikymo sritį neįtraukti įstaigų ar institucijų, atitinkančių šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje pateiktos sąvokos „valdžios institucija“ apibrėžtį, kai jos veikia „vykdydamos teismines funkcijas“.
- 32 Galiausiai Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antrame sakinyje numatyta, kad valstybės narės gali neįtraukti šių įstaigų ar institucijų į šio 2 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje pateiktą „valdžios institucijų“ apibrėžtį, jei priimant šią direktyvą jų konstitucinėse nuostatose nebuvo numatyta peržiūros procedūra, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 6 straipsnį. Vis dėlto Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antro sakinio, skirto konkrečiam tam tikrų nacionalinių institucijų, kurių sprendimai negalėjo būti apskūsti pagal šios direktyvos reikalavimus jos priėmimo dieną, atvejui reglamentuoti, tikslas nėra apriboti valstybių narių galimybę į šios direktyvos taikymo sritį neįtraukti įstaigų ar institucijų, vykdančių įstatymų leidžiamąsias ar teismines funkcijas, kuri, beje, numatyta pačioje Orhuso konvencijoje be jokių apribojimų, ir ši nuostata nedaro tokio poveikio (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 45–48 punktus).
- 33 Iš Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies, vertinamos visos, matyti, kad valstybėms narėms suteikiama galimybė į šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje numatytą sąvoką „valdžios institucija“, kuriai taikytinas funkcinis aiškinimas, neįtraukti įstaigų ar institucijų, „vykdančių teismines <...> funkcijas“ (pagal analogiją žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 49 punktą), gali būti susijusi tik su įstaigomis ar institucijomis, kurios atitinka institucinę minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje pateiktą „valdžios institucija“ apibrėžtį. Iš tiesų šios apibrėžties laikymasis yra būtina išankstinė sąlyga siekiant pasinaudoti Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje numatyta galimybe pasiremti nukrypti leidžiančia nuostata.
- 34 Iš pačios Orhuso konvencijos ir Direktyvos 2003/4, kurios tikslas – įgyvendinti šią konvenciją Sąjungos teisėje, matyti, kad jų rengėjai, nurodydami „valdžios institucijas“, siekė nurodyti ne teismines institucijas, pirmiausia teismus, o, kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, tik administracines institucijas, nes valstybėse būtent jos, vykdydamos savo funkcijas, paprastai turi informaciją apie aplinką (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 40 punktą).

- 35 Iš tiesų teismai akivaizdžiai nėra vyriausybės arba kitos valstybės valdymo institucijos, numatytos Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte. Jie taip pat negali būti prilyginami fiziniams ar juridiniams asmenims, vykdančioms „viešojo valdymo funkcijas, įskaitant konkrečias su aplinkos apsauga susijusias pareigas, veiklas arba paslaugas“, nurodytas šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkte, kuriame nurodomos įstaigos arba institucijos, kurios, nors yra šioje pirmoje nuostatoje nurodytos vyriausybės arba kitos valstybės valdymo institucijos, vykdo vykdomosios valdžios funkcijas, susijusias su aplinka, arba dalyvauja jas įgyvendinant. Kalbant apie minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktą, pažymėtina, kad jis susijęs tik su asmenimis ar institucijomis, kurie yra pavaldūs vienai iš jos 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytai įstaigai ar institucijai, turinčiai viešųjų pareigų ar funkcijų aplinkos srityje, todėl jis negali būti taikomas nei teismams, nei juo labiau jiems pavaldiems fiziniams ar juridiniams asmenims.
- 36 Šį aiškinimą patvirtina Sąjungos teisės aktų leidėjo tikslas, kurio jis siekė priimdamas Direktyvą 2003/4, atsižvelgiant į Orhuso konvenciją. Kaip matyti iš šios direktyvos 1 konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio, ja siekiama sudaryti palankesnes sąlygas visuomenei susipažinti su informacija apie aplinką ir veiksmingiau dalyvauti priimant su šia sritimi susijusius sprendimus, siekiant veiksmingiau priimti tinkamiausius sprendimus ir juos taikyti, taip pat galiausiai skatinti aplinkos gerinimą.
- 37 Taigi, nors šio tikslo įgyvendinimas reiškia, kad administracinės institucijos suteikia visuomenei galimybę susipažinti su jų turima informacija apie aplinką, kad būtų paaiškinta apie jų šioje srityje priimamus sprendimus ir piliečiai būtų įtraukti į sprendimų priėmimo procedūrą, kitaip yra pareiškimų ir kitų procesinių dokumentų, pridėtų prie bylų aplinkosaugos srityje, atveju, nes Sąjungos teisės aktų leidėjas nesiekė sudaryti palankesnių sąlygų visuomenei susipažinti su informacija teisminėje srityje ir jai dalyvauti priimant su šia sritimi susijusius sprendimus.
- 38 Iš tiesų, priimdamas Direktyvą 2003/4, Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į valstybėse narėse galiojančių taisyklių, kiek tai susiję su piliečių teise susipažinti su teismų nagrinėjamų bylų medžiagoje esančia informacija, įvairovę, kaip tai patvirtina šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmas sakinytis ir 4 straipsnio 2 dalies c punktas, kurie suteikia valstybėms narėms atitinkamai, viena vertus, galimybę į šios direktyvos taikymo sritį neįtraukti įstaigų ar institucijų, atitinkančių sąvoką „valdžios institucija“, kurios kaip atitinkamos nepriklausomos administracinės institucijos atskirais atvejais gali vykdyti teismines funkcijas, nors pačios ir nėra teismo pobūdžio (pagal analogiją, kiek tai susiję su ministerija, kuri vykdo teisės aktų leidybos įgaliojimus, nors pati nėra teisėkūros organas, žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 49 punktą), ir, kita vertus, teisę nukrypti nuo piliečiams suteikiamos galimybės susipažinti su „valdžios institucijų“ turima informacija apie aplinką principo, kai šios informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų „teisingumą, bet kurio asmens galimybę pasinaudoti nešališku teismu arba valstybinės valdžios galimybę atlikti baudžiamojo arba drausminio pobūdžio tyrimą“.
- 39 Direktyvos 2003/4 6 straipsnis susijęs tik su piliečių, norinčių pasinaudoti iš šios direktyvos nuostatų kylančiomis teisėmis, be kita ko, užtikrinančiomis jiems galimybę ginčyti sprendimus neleisti susipažinti su informacija apie aplinką, galimybę kreiptis į teismą, kuria jiems gali būti kliudoma pasinaudoti.
- 40 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, Direktyvoje 2003/4 nesant aiškios nuorodos šiuo klausimu, teismai ir jiems pavaldūs fiziniai ar juridiniai asmenys nėra „valdžios institucijos“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą. Taigi jie nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį ir todėl jiems netaikoma joje numatyta pareiga suteikti visuomenei galimybę susipažinti su jų turima informacija apie aplinką. Šiomis aplinkybėmis tik valstybės narės prireikus numato visuomenės teisę susipažinti su teismo bylų medžiagoje esančia informacija ir nustato naudojimosi šia teise tvarką.

- 41 Todėl, priešingai, nei buvo nurodyta Teisingumo Teisme, nereikia nei kelti klausimo, ar galimybės susipažinti su teismo bylos dokumentais kontrolė yra susijusi su teisminių įgaliojimų vykdymu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pirmą sakinį, nei nustatyti skirtumo atsižvelgiant į tai, ar bylų medžiaga, kurioje yra prašomos informacijos, yra susijusi su nagrinėjamomis ar baigtomis bylomis, ar su bylomis, kurių nagrinėjimas gali būti atnaujintas.
- 42 Šiuo klausimu 2012 m. vasario 14 d. Sprendime *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 54–58 punktai) Teisingumo Teismo pasirinktas sprendimas negali pagal analogiją lemti kitokios išvados, nes byla, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, buvo susijusi su teise susipažinti su „valdžios institucijos“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, turima informacija. Toks nėra ir sprendimo, pasirinkto 2010 m. rugsėjo 21 d. Sprendime *Švedija ir kt. / API ir Komisija* (C-514/07 P, C-528/07 P ir C-532/07 P, EU:C:2010:541) ir 2017 m. liepos 18 d. Sprendime *Komisija / Breyer* (C-213/15 P, EU:C:2017:563), kurie buvo susiję su galimybe visuomenei susipažinti su Sąjungos teismų procesiniais dokumentais, atvejis, nes tokia teisė yra reglamentuojama Sąjungos teisės nuostatų, kurių turinys iš esmės skiriasi nuo tų, apie kurių aiškinimą kalbama šioje byloje.
- 43 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinė byla yra susijusi su nevyriausybinės organizacijos *Friends of the Irish Environment* prašymu leisti susipažinti su informacija apie aplinką, esančia teismo bylos, kurios nagrinėjimas baigtas, medžiagoje, kurią šio prašymo padavimo dieną turėjo Teismų tarnyba. Remiantis Teisingumo Teismui pateiktomis pastabomis, ši institucija atitinkamo teismo vardu ir jo kontroliuojama yra atsakinga už bylų saugojimą, archyvavimą ir tvarkymą. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į šio sprendimo 30–40 punktuose pateiktus paaiškinimus, turi patikrinti, ar minėta įstaiga turi būti laikoma „valdžios institucija“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą (tokiu atveju galimybė susipažinti su jos turimuose dokumentuose esančia informacija apie aplinką nepatektų į šios direktyvos taikymo sritį), ar, atsižvelgiant į tai, kad ji palaiko glaudžius ryšius su Airijos teismais, kuriems ji yra pavaldi, laikytina, kad ji, kaip ir šie teismai, yra teisminė institucija, todėl, atvirkščiai, nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.
- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nereglamentuojama galimybė susipažinti su teismo bylų medžiagoje esančia informacija apie aplinką, nes nei teismai, nei įstaigos ar institucijos, kurios yra jiems pavaldžios ir dėl to palaikančios su jais glaudžius santykius, nėra „valdžios institucijos“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ir todėl nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinamos Tarybos direktyvą 90/313/EEB 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja nereglamentuojama galimybė susipažinti su teismo bylų medžiagoje esančia informacija apie aplinką, nes nei teismai, nei įstaigos ar institucijos, kurios yra jiems pavaldžios ir dėl to palaikančios su jais glaudžius santykius, nėra „valdžios institucijos“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ir todėl nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

Parašai.